СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

АПРЕЛЬ 2 1939 во № 47 (1010)
ДОНЫС 10 ур.

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

СТАВСОЮЗСА КОММУНИСТИЧЕСКӦЙ (БОЛЬШЕВИКЪЯС) ПАРТИЯЛӦН

УСТАВ

КОММУНИСТИЧЕСКӦЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЛӦН СЕКЦИЯ.

(Примитӧма ӧтсӧгласӧн ВКП(б) XVIII-ӧд съездӧн).

Ставсоюзса Коммунистическӧй (большевикъяслӧн) партия, кодi являйтчӧ Коммунистическӧй Интернационаллӧн секцияӧн, эм водзынмунысь, организованнӧй отряд ССР Союзса рабочӧй класслӧн, сійӧ классӧвӧй организациялӧн высшӧй форма. Партия руководствуйтчӧ аслас уджын марксизм-ленинизм теорияӧн.

Партия пӧртӧ олӧмӧ рабочӧй классӧн, крестьянствоӧн, интеллигенцияӧн,—став сӧветскӧй народӧн веськӧдлӧм рабочӧй класслысь диктатура ёнмӧдӧм вӧсна, социалистическӧй строй ёнмӧдӧм да развивайтӧм вӧсна, коммунизм победа вӧсна тышын.

Партия эм руководящӧй ядро уджалысь йӧз став организацияяслӧн, кыдзи общественнӧйяслӧн, сідзи и государственнӧйяслӧн, да обеспечивайтӧ коммунистическӧй общество успешнӧя стрӧитӧм.

Партия эм единӧй боевӧй организация, кодi йитчӧма сознательнӧй дисциплинаӧн, кодi ӧткодя обязательнӧй партияса став шленъяслы. Партия вына аслас сплоченностьӧн, воля единствоӧн, действиеяс единствоӧн, кодъяс несовместимӧйӧсь программаысь да уставысь отступлениекӧд, партийнӧй дисциплина нарушитӧмкӧд, фракционнӧй группировкаяскӧд, двурушничествокӧд. Партия весалӧ ассьыс радъясӧ йӧзысь, кодъяс нарушайтӧны партиялысь программа, партиялысь устав, партиялысь дисциплина.

Партия требуйтӧ аслас шленъяссянь активнӧй да самоотверженнӧй удж партиялысь программа да устав олӧмӧ пӧртӧм кузя, партиялысь да сійӧ организациялысь став шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧм кузя, партия радъяслысь единство обеспечитӧм кузя да братскӧй, интернациональнӧй отношениеяс ёнмӧдӧм кузя кыдзи СССР национальностьяса уджалысь йӧз костын, сідзи и мирын став странаяса пролетарийяс костын.

I.
ПАРТИЯСА ШЛЕНЪЯС, НАЛӦН ОБЯЗАННОСТЬЯС ДА ПРАВОЯС.

1. Партияса шленӧн лыддыссьӧ быдӧн, кодi признайтӧ партиялысь программа, уджалӧ сійӧ организацияысь ӧтиын, подчиняйтчӧ партия постановлениеяслы да мынтӧ шленскӧй взносъяс.

2. Партияса шлен обязан:

а) мудзлытӧг уджавны ассьыс сознательность кыпӧдӧм вылын, марксизм-ленинизмлысь подувъяс усвоитӧм вылын;

б) соблюдайтны чорыд партийнӧй дисциплина, активнӧя участвуйтны партия да страна политическӧй олӧмын, нуӧдны практика вылын партиялысь политика да партийнӧй органъяслысь шуӧмъяс;

в) лоны образецӧн трудӧвӧй да государственнӧй дисциплина соблюдайтӧмын, овладейтны аслас дело техникаӧн, ассьыс производственнӧй, делӧвӧй квалификацияӧ дугдывтӧг кыпӧдӧмӧн;

г) быд лун ёнмӧдны массаяскӧд йитӧд, аскадын шыӧдчыны уджалысь йӧзлӧн запросъяс да нуждаяс вылӧ, разъясняйтны беспартийнӧй массаяслы партия политикалысь да шуӧмъяслысь смысл.

3. Партияса шлен имеитӧ право:

а) участвуйтны партийнӧй собраниеяс вылын либӧ партийнӧй печатьын партийнӧй политикалысь практическӧй вопросъяс свободнӧя да делӧвӧя обсуждайтӧмын;

б) критикуйтны партийнӧй собраниеяс вылын партияса любӧй работникӧс;

в) бӧрйысьны да лоны бӧрйӧмаӧн партийнӧй органъясӧ;

г) требуйтны личнӧй участвуйтӧм став случайясын, кор примитсьӧ шуӧм сійӧ деятельность либӧ поведение йылысь;

д) шыӧдчыны любӧй вопросӧн да заявлениеӧн любӧй партийнӧй инстанцияӧ ВКП(б) ЦК-ӧдз.

4. Партияса шленӧ примитӧм нуӧдсьӧ исключительнӧ индивидуальнӧй пӧрадокын. Выль шленъяс принимайтсьӧны кандидатъяс лыдысь, кодъяс пройдитісны установитӧм кандидатскӧй стаж. Партияса шленъясӧ принимайтсьӧны сознательнӧй, активнӧй да коммунизм делӧлы преданнӧй рабочӧйяс, крестьяна да интеллигентъяс.

Партияӧ принимайтсьӧны йӧз, кодъяслы тырӧма 18 арӧс.

Кандидатъясысь партияса шленӧ примитан пӧрадок:

а) Партияса шленӧ пырысьяс представляйтӧны рекомендацияяс партияса куим шленлысь, кодъяс имеитӧны куим вося партийнӧй стажысь не этшаджык да тӧдӧны найӧс ӧтлаын уджалӧм серти ӧти воысь не этшаджык.

Первой примечание. Комсомолысь партияса шленӧ примитігӧн ВЛКСМ районнӧй комитетлӧн рекомендация приравнивайтсьӧ партияса ӧти шленлӧн рекомендациялы.

Мӧд примечание. ВКП(б) ЦК-са шленъяс да шленъясӧ кандидатъяс воздерживайтчӧны рекомендацияясысь.

б) Партияӧ примитӧм йылысь вопрос обсуждайтсьӧ да решайтсьӧ первичнӧй парторганизация общӧй собраниеӧн, кодлӧн шуӧмыс пырӧ вынӧ сійӧс партия райкомӧн, а каръясын, кӧні абу районнӧй деление,—партия горкомӧн вынсьӧдӧм бӧрын.

Партияӧ примитӧм йылысь вопрос обсуждайтігӧн рекомендуйтысьяслӧн присутствие абу обязательнӧ.

в) Томйӧз 20 арӧсӧдз включительнӧ пырӧ партияӧ сӧмын ВЛКСМ пыр.

г) Мукӧд партияясысь петӧмъяс примитсьӧны партияса шленӧ исключительнӧй случайясын да партияса вит шлен рекомендация серти: куим дас вося партийнӧй стажӧн да кык революцияӧдзся партстажӧн,—не мӧдногӧн кыдзи первичнӧй парторганизация пыр, ВКП(б) ЦК-ӧн обязательнӧ вынсьӧдӧмӧн.

5. Рекомендуйтысьяс нуӧны кывкутӧм асланыс рекомендацияяс доброкачественностьысь.

6. Кандидатъясысь партияса шленӧ принимайтанаяслӧн партстаж лыддыссьӧ соответствующӧй первичнӧй партийнӧй организациялӧн общӧй собраниеӧн даннӧй ёртсӧ партияса шленӧ вынсьӧдӧм йылысь постановление примитан лунсянь.

7. Ӧти организацияысь быд шлен мӧд организациялӧн уджалан районӧ мунігӧн зачисляйтсьӧ бӧръянас сійӧ шленъяс лыдӧ.

Примечание. Партияса шленъяслӧн ӧти организацияысь мӧдӧ мунӧм нуӧдсьӧ правилӧяс серти, кодъясӧс установитӧма ВКП(б) ЦК-ӧн.

8. Партияса шленъяс да кандидатъяс, кодъяс куим тӧлысь чӧж эз мынтыны уважительнӧй помкаястӧг шленскӧй взносъяс, лыддыссьӧны партияысь выбывшӧйясӧн, мый йылысь первичнӧй партийнӧй организацияӧн принимайтсьӧ соответствующӧй шуӧм, кодi вынсьӧдсьӧ партия райкомӧн либӧ горкомӧн.

9. Партияысь кодӧскӧ вӧтлӧм йылысь вопрос решайтсьӧ первичнӧй партийнӧй организация общӧй собраниеӧн, код шленӧн состоитӧ вӧтланаыс, да вынсьӧдсьӧ партия райкомӧн либӧ горкомӧн. Партияысь вӧтлӧм йылысь райкомлӧн либӧ горкомлӧн шуӧм босьтӧ вын сӧмын сійӧ случайын, сійӧс кӧ вынсьӧдӧма партия обкомӧн, крайкомӧн либӧ Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн.

10. Партияысь вӧтлӧм йылысь шуӧм обкомӧн, крайкомӧн либӧ Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн вынсьӧдтӧдз, партийнӧй билет кольӧ партияса шлен киясын, да сійӧ имеитӧ право посещайтны тупкӧса партийнӧй собраниеяс.

Партияса вӧтлӧм шленъяс йылысь обком, крайком, Союзнӧй республикаса компартия ЦК йӧзӧдӧ местнӧй партийнӧй печатьын вӧтлӧмлысь помка индӧмӧн, а сідз жӧ йӧзӧдӧ неправильнӧй вӧтлӧмъясӧс восстановитӧм йылысь.

11. Партияысь вӧтлӧм йылысь либӧ вӧтлӧмӧс партияса шлен правоясысь восстановитӧм йылысь вопрос решитігӧн должен лоны обеспечитӧма осторожностьлысь да товарищескӧй тӧждлунлысь максимум да партияса шленлы предъявитӧм мыжалӧмъяслысь обоснованность бура видлалӧм.

Посни проступокъясысь (собрание вылӧ волытӧм, срокын шленскӧй взносъяс мынтытӧм да с. в.) долженӧсь применяйтсьыны партийнӧй воспитаниелӧн да воздействиелӧн уставӧн предусмотритӧм мераяс, а не партияысь вӧтлӧм, кодi эм партийнӧй наказаниелӧн высшӧй мера.

12. Партияысь вӧтлӧмъяслӧн апелляцияяс долженӧсь видлавсьыны соответствующӧй партийнӧй органъясӧн найӧ воан лунсянь кык вежонся срокысь не сёрӧнджык.

II.
ПАРТИЯСА ШЛЕНЪЯСӦ КАНДИДАТЪЯС.

13. Став йӧз, кодъяс кӧсйӧны пырны партияӧ, пройдитӧны кандидатскӧй стаж, кодi колӧ сы могысь, медым тӧдмасьны кандидатлы партиялӧн программаӧн, уставӧн, тактикаӧн да обеспечитны парторганизациялы кандидатлысь личнӧй качествоясӧ проверитӧм.

14. Кандидатӧ примитан пӧрадок (индивидуальнӧй приём, рекомендацияяс представитӧм да найӧс проверитӧм, примитӧм йылысь первичнӧй организациялӧн шуӧм да сійӧс вынсьӧдӧм) дзик сійӧ жӧ, мый и партияса шленӧ примитігӧн.

15. Кандидатскӧй стаж устанавливайтсьӧ ӧти вося срокӧн.

16. Партияса шленъясӧ кандидатъяс принимайтӧны участие сійӧ организацияса собраниеяс вылын, кӧні найӧ состоитӧны, совещательнӧй гӧлӧс правоӧн.

17. Партияса шленъясӧ кандидатъяс мынтӧны обычнӧй шленскӧй взнос местнӧй партийнӧй комитет кассӧ.

III.
ПАРТИЯЛӦН СТРОЕНИЕ. ВНУТРИПАРТИЙНӦЙ ДЕМОКРАТИЯ.

18. Партия организационнӧй строениелӧн руководящӧй принцип эм демократическӧй централизм, кодi означайтӧ:

а) партия став руководящӧй органъяслӧн выборность улісянь вылӧдз;

б) партийнӧй органъяслӧн асланыс партийнӧй организацияяс водзын периодическӧй отчетность;

в) чорыд партийнӧй дисциплина да меньшинстволӧн большинстволы подчиняйтчӧм;

г) высшӧй органъяс шуӧмъяслӧн улысаяслы безусловнӧй обязательность.

19. Партия стрӧитсьӧ территориально-производственнӧй признак серти: партийнӧй организация, кодi обслуживайтӧ кутшӧмкӧ район, лыддыссьӧ высшӧйӧн став партийнӧй организацияяс дінӧ отношениеын, кодъяс обслуживайтӧны даннӧй районлысь юкӧнъяс, либӧ партийнӧй организация, кодi обслуживайтӧ уджлысь быдса отрасль, лыддыссьӧ высшӧн став партийнӧй организацияяс дінӧ отношениеын, кодъяс обслуживайтӧны удж даннӧй отрасльлысь юкӧнъяс.

(Водзӧ видзӧд 2 листбокысь).

ВКП(б) УСТАВЛӦН ПРОДОЛЖЕНИЕ

20. Став партийнӧй организацияяс автономнӧйӧсь местнӧй вопросъяс решитӧмын, сійӧ решениеясыс кӧ оз противоречитны партия решениеяслы.

21. Быд партийнӧй организациялӧн высшӧй орган эм общӧй собрание (первичнӧй организацияяслы), конференция (например, районнӧй, областнӧй организацияяслы), съезд [Союзнӧй республикаясса компартияяслы, ВКП(б)-лы].

22. Общӧй собрание, конференция либӧ съезд бӧрйӧны бюро либӧ комитет, кодъяс эм налӧн исполнительнӧй орган да веськӧдлӧны организациялӧн став текущӧй уджӧн.

23. Партийнӧй органъяс бӧрйигӧн воспрещайтчӧ списокӧн гӧлӧсуйтӧм. Гӧлӧсуйтӧм должен нуӧдсьыны торъя кандидатураяс кузя, сэк жӧ партияса став шленъяслы обеспечивайтсьӧ кандидатъясӧ отводитан да бӧръясъясӧ критикуйтан ограничиттӧм право. Бӧрйысьӧмъяс нуӧдсьӧны кандидатъясӧс тупкӧса (гуся) гӧлӧсуйтӧмӧн.

24. Став республиканскӧй, краевӧй да областнӧй центръясын, а сідз жӧ став ёнджыка тӧдчана промышленнӧй центръясын партиялысь да правительстволысь важнейшӧй шуӧмъяс обсуждайтӧм могысь чукӧртсьӧны карса партийнӧй организацияяслӧн активъяс, но активъяс долженӧсь чукӧртсьывны не парад вылӧ да тайӧ шуӧмъяссӧ формально-торжественнӧй ошкӧм вылӧ, а найӧс збыльысь обсуждайтӧм вылӧ.

Гырысь центръясын долженӧсь чукӧртсьывны не сӧмын карса, но и районнӧй партийнӧй активъяс.

25. Партийнӧй политика вопросъяс свободнӧя да делӧвӧя обсуждайтӧм торъя организацияясын либӧ партиян дзоньнас эм неотъемлемӧй право партияса быд шленлӧн, кодi петӧ внутрипартийнӧй демократияысь. Сӧмын внутрипартийнӧй демократия подув вылын вермас лоны паськӧдӧма большевистскӧй самокритика да ёнмӧдӧма партийнӧй дисциплина, кодi должен лоны сознательнӧйӧн, а не механическӧйӧн. Но партийнӧй политика вопросъяс кузя паськыд дискуссия, торйӧн нин всесоюзнӧй масштаба дискуссия должен лоны котыртӧма сідз, медым сійӧ эз вермы вайӧдны тӧдчытӧм меньшинстволӧн партия ёна ыджыд большинстволы ассьыс воля кӧвъявны зільӧмӧ либӧ фракционнӧй группировкаяс котыртны зільӧмӧ, кодъяс жугӧдӧны партиялысь единство, раскол зільӧмъясӧ, кодъяс вермасны вӧрзьӧдны рабочӧй класс диктатуралысь вынсӧ да стойкостьсӧ. Та вӧсна всесоюзнӧй масштаба паськыд дискуссия вермас лоны признайтӧма коланаӧн сӧмын сійӧ случайын:

а) сійӧ коланлуныс кӧ признайтсьӧ, этша вылӧ, областнӧй либӧ республиканскӧй масштаба некымын местнӧй парторганизацияясӧн; б) ВКП(б) ЦК пытшкын кӧ абу тырмымӧн чорыд большинство партийнӧй политика важнейшӧй вопросъясын; в) ВКП(б) ЦК-ын, кодi сулалӧ определеннӧй видзӧдлас вылын, чорыд большинстволӧн эмлун вылӧ видзӧдтӧг, ВКП(б) ЦК век жӧ лыддьӧ кӧ коланаӧн прӧверитны аслас политикалысь правильность партиян дискуссионнӧй обсуждениеӧн. Сӧмын тайӧ условиеяссӧ олӧмӧ пӧртігӧн позьӧ гарантируйтны партияӧс антипартийнӧй элементъяссянь внутрипартийнӧй демократияӧн злоупотребляйтӧмысь, сӧмын тайӧ условиеяс дырйи позьӧ артавны сы вылӧ, мый внутрипартийнӧй демократия мунас делӧлы польза вылӧ да оз ло используйтӧма партиялы да рабочӧй класслы вред вылӧ.

26. Партия организациялӧн схема:

а) дзоньнас партиялы—Ставсоюзса съезд, ВКП(б) ЦК, Ставсоюзса конференция;

б) областьлы, крайлы, Союзнӧй республикалы—областнӧй, краевӧй конференцияяс, Союзнӧй республикаясса компартияяслӧн съездъяс, обкомъяс, крайкомъяс, Союзнӧй республикаясса компартияяслӧн ЦК-яс;

в) округлы—окружнӧй конференцияяс, окружкомъяс;

г) карлы, районлы—карса, районса конференцияяс, карса, районнӧй комитетъяс;

д) предприятиелы, сиктлы, колхозлы, МТС-лы, Краснӧй армияса да Военно-Морскӧй флотса частьяслы, учреждениеяслы—общӧй собраниеяс, первичнӧй партийнӧй организацияяслӧн конференцияяс, первичнӧй партийнӧй организацияяслӧн бюрояс.

27. Партийнӧй шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧм кузя практическӧй удж вылӧ ВКП(б) ЦК-ын существуйтӧны татшӧм управлениеяс да отделъяс: а) Кадръяс управление, б) Пропаганда да агитация управление, в) Организационно - инструкторскӧй отдел, г) Сельскохозяйственнӧй отдел, д) Школаяс отдел; окружкомъясын, обкомъясын, крайкомъясын да Союзнӧй республикаясса компартияяс ЦК-ясын: а) Кадръяс отдел, б) Пропаганда да агитация отдел, в) Организационно-инструкторскӧй отдел, г) Сельскохозяйственнӧй отдел, д) Военнӧй отдел; партия горкомъясын да райкомъясын: а) Кадръяс отдел, б) Пропаганда да агитация отдел, в) Организационно-инструкторскӧй отдел, г) Военнӧй отдел.

Военнӧй отделлӧн обязанность сетны отсӧг военнӧй органъяслы военнообязаннӧйяслысь учет сувтӧдан, призыв котыртан, война случайын мобилизация делӧын, противовоздушнӧй оборона котыртан делӧын да с. в.

Пропаганда да агитация отделъясӧн да кадръяс отделъясӧн веськӧдлӧм обкомъясын, крайкомъясын да Союзнӧй республикаяс компартияясса ЦК-ясын должен лоны пуктӧма особӧй секретарьяс вылӧ.

28. Партиялӧн быд организация сійӧс окончательнӧя вынсьӧдӧм бӧрын имеитӧ право лӧсьӧдны ассьыс печать, но оз мӧдногӧн, кыдзи соответствующӧй высшӧй партийнӧй организация санкцияӧн.

IV.

ПАРТИЯЛӦН ВЫСШӦЙ ОРГАНЪЯС.

29. ВКП(б)-лӧн верховнӧй органӧн являйтчӧ ВКП(б)-лӧн съезд. Очереднӧй съездъяс чукӧртсьӧны куим воӧн ӧтикысь не шочджыка. Чрезвычайнӧй съездъяс чукӧртсьӧны ВКП(б) Центральнӧй Комитетӧн собственнӧй водзмӧстчӧм серти либӧ бӧръя партийнӧй съезд вылӧ представитӧм шленъяс общӧй лыдысь 1/3 юкӧнсьыс не этшаджыкӧн корӧм серти. Партийнӧй съезд чукӧртӧм да сёрнитанторъяс йӧзӧдсьӧны съездӧдз тӧлысьӧн-джынйӧн дорысь не сёрӧнджык. Чрезвычайнӧй съездъяс чукӧртсьӧны кык тӧлысся срокӧн.

Съезд лыддыссьӧ действительнӧйӧн, сы вылӧ кӧ представитӧма бӧръя очереднӧй съезд вылӧ партияса представитлӧм став шленъяс джын дорысь неэтшаджыкӧс.

Партия съезд вылӧ представительстволӧн нормаяс лӧсьӧдсьӧны ВКП(б) Центральнӧй Комитетӧн.

30. 29-ӧд пунктын индӧм срокӧ ВКП(б) Центральнӧй Комитетӧн чрезвычайнӧй съезд чукӧрттӧм случайын организацияяс, кодъяс требуйтісны чрезвычайнӧй съезд чукӧртӧм, имеитӧны право образуйтны организационнӧй комитет, кодi пользуйтчӧ ВКП(б) Центральнӧй Комитет правоясӧн чрезвычайнӧй съезд чукӧртӧм кузя.

31. Съезд:

а) кывзӧ да вынсьӧдӧ ВКП(б) Центральнӧй Комитетлысь, Центральнӧй ревизионнӧй комиссиялысь да мукӧд центральнӧй организацияяслысь отчетъяс;

б) пересматривайтӧ да вежлалӧ партиялысь программа да устав;

в) определяйтӧ партиялысь тактическӧй линия текущӧй политика основнӧй вопросъяс кузя;

г) бӧрйӧ ВКП(б) Центральнӧй Комитет да Центральнӧй ревизионнӧй комиссия.

32. ВКП(б) Центральнӧй Комитет да Центральнӧй ревизионнӧй комиссия бӧрйыссьӧны составын, кодӧс установитӧ съезд. ВКП(б) Центральнӧй Комитетса шленъяс выбывайтан случайын сылӧн составыс пополняйтсьӧ съездӧн бӧрйӧм кандидатъяс лыдысь.

33. ВКП(б) Центральнӧй Комитет имеитӧ 4 тӧлысьӧн ӧти пленарнӧй заседаниеысь не этшаджык. ВКП(б) ЦК-са шленъясӧ кандидатъяс присутствуйтӧны ВКП(б) ЦК пленумъяслӧн заседаниеяс вылын совещательнӧй гӧлӧс правоӧн.

34. ВКП(б) Центральнӧй Комитет котыртӧ: политическӧй удж вылӧ—Политическӧй бюро, организационнӧй уджӧн общӧй веськӧдлӧм вылӧ—Организационнӧй бюро, организационно-исполнительнӧй характера текущӧй удж вылӧ—Секретариат, партиялысь да ВКП(б) ЦК-лысь шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧм прӧверайтӧм вылӧ—Партийнӧй Контроль Комиссия.

35. Партийнӧй Контроль Комиссия:

а) контролируйтӧ партиялысь да ВКП(б) ЦК-лысь шуӧмъяс партийнӧй организацияясӧн да советско-хозяйственнӧй органъясӧн олӧмӧ пӧртӧм;

б) прӧверайтӧ уджсӧ местнӧй партийнӧй организацияяслысь;

в) кыскӧ кывкутӧмӧ ВКП(б)-лысь программа, устав, партийнӧй дисциплина нарушитӧмын мыжаясӧс.

36. ВКП(б) Центральнӧй Комитет съездъяс костса кадын веськӧдлӧ партия став уджӧн, представляйтӧ партияӧс мукӧд партияяскӧд, организацияяскӧд да учреждениеяскӧд сношениеясын, котыртӧ партиялысь различнӧй учреждениеяс да веськӧдлӧ найӧ уджӧн, назначайтӧ центральнӧй органъяслысь редакцияяс, кодъяс уджалӧны сійӧ контроль улын, да вынсьӧдӧ гырысь местнӧй организацияясса партийнӧй органъяслысь редакцияяс, котыртӧ да нуӧдӧ предприятиеяс, кодъяс имеитӧны общественнӧй тӧдчанлун, распределяйтӧ партиялысь вынъяс да средствояс, заведуйтӧ центральнӧй кассаӧн.

ВКП(б) Центральнӧй Комитет направляйтӧ центральнӧй сӧветскӧй да общественнӧй организацияяслысь удж наын партийнӧй группаяс пыр.

37. Партийнӧй съездъяс костса кадъясын ВКП(б) Центральнӧй Комитет чукӧртӧ, воын ӧтикысь не шочджыка, Ставсоюзса партийнӧй конференция местнӧй партийнӧй организацияясса представительяслысь партия политикалысь назревшӧй вопросъяс обсуждайтӧм вылӧ.

Ставсоюзса конференцияса делегатъяс бӧрйыссьӧны обкомъяс, крайкомъяс, Союзнӧй республикаясса компартияяслӧн ЦК-яс пленумъяс вылын.

Ставсоюзса конференция вылӧ бӧрйысьӧмъяслӧн порадок да представительстволӧн нормаяс лӧсьӧдсьӧны ВКП(б) ЦК-ӧн.

ВКП(б) ЦК-са шленъяс, найӧ кӧ абу делегатъяс местнӧй организацияяссянь уполномочитӧм кузя, участвуйтӧны Ставсоюзса конференция уджын совещательнӧй гӧлӧс правоӧн.

38. Ставсоюзса конференциялы сетсьӧ право вежлавны ВКП(б) ЦК-са шленъяслысь юкӧн, мӧдногӧн-кӧ право петкӧдны ВКП(б) ЦК составысь ВКП(б) ЦК-са торъя шленъясӧс, кодъяс оз обеспечивайтны наӧн ассьыныс, кыдзи ВКП(б) ЦК-са шленъяслысь, обязанностьяс олӧмӧ пӧртӧм, да вежны найӧс мукӧдӧн, но партия съездӧн бӧрйӧм ВКП(б) ЦК составысь ӧти витӧд юкӧнсьыс не ыджыдджык лыдын.

Ставсоюзса конференция содтӧ ВКП(б) ЦК-са шленъяслысь состав кандидатъяс лыдысь, кодъясӧс бӧрйӧма партия съездӧн да на пыдди бӧрйӧ ВКП(б) ЦК-са шленъясӧ выль кандидатъяслысь соответствующӧй лыд.

39. Ставсоюзса конференциялӧн шуӧмъяс вынсьӧдсьӧны ВКП(б) ЦК-ӧн, ВКП(б) ЦК-са шленъясӧс вежӧм йылысь да ВКП(б) ЦК-са шленъясӧ выль кандидатъясӧс бӧрйӧм йылысь шуӧм кындзи, кодi оз нуждайтчы ВКП(б) ЦК вынсьӧдӧмын.

Ставсоюзса конференциялӧн шуӧмъяс, кодъясӧс вынсьӧдӧма ВКП(б) ЦК-ӧн, являйтчӧны обязательнӧйӧн став партийнӧй организацияяслы.

40. Большевистскӧй веськӧдлӧм да политическӧй удж ёнмӧдӧм могысь, ВКП(б) Центральнӧй Комитет имеитӧ право лӧсьӧдны политическӧй отделъяс да торйӧдны ВКП(б) ЦК-лысь партийнӧй организаторъясӧс социалистическӧй строительство бӧрӧкольчысь участокъяс вылӧ, кодъяс босьтӧны торъя важнӧй тӧдчанлун народнӧй овмӧслы да дзоньнас страналы, а сідз жӧ, политическӧй отделъясӧн ассьыныс ударнӧй могъяссӧ олӧмӧ пӧртӧм серти,—пӧртны найӧс обычнӧй партийнӧй органъясӧ, кодъясӧс стрӧйтӧма производственно - территориальнӧй признак серти.

Политотделъяс уджалӧны особӧй инструкцияяс подув вылын, кодъяс вынсьӧдсьӧны ВКП(б) ЦК-ӧн.

41. ВКП(б) Центральнӧй Комитет регулярнӧя информируйтӧ партийнӧй организацияясӧс аслас удж йылысь.

42. Центральнӧй ревизионнӧй комиссия ревизуйтӧ: а) партия центральнӧй органъясын делӧяс мунӧмлысь быстрота да правильность да ВКП(б) ЦК-са Секретариат аппаратлысь налаженность; б) ВКП(б) ЦК-лысь касса да предприятиеяс.

(Водзӧ видзӧд 3 листбокысь).

ВКП(б) УСТАВЛӦН ПРОДОЛЖЕНИЕ

V. ПАРТИЯЛӦН ОБЛАСТНӦЙ, КРАЕВӦЙ ДА РЕСПУБЛИКАНСКӦЙ ОРГАНИЗАЦИЯЯС.

43. Областнӧй, краевӧй, республиканскӧй партийнӧй организациялӧн высшӧй органӧн являйтчӧ областнӧй, краевӧй партийнӧй конференция либӧ Союзнӧй республикаса компартиялӧн съезд, а на костса кадын—областнӧй комитет, краевӧй комитет, Союзнӧй республикаса компартиялӧн ЦК. Асланыс деятельностьын найӧ руководствуйтчӧны Ставсоюзса Коммунистическӧй (большевикъяс) партия да сійӧ руководящӧй органъяс постановлениеӧн.

44. Ӧчереднӧй областнӧй, краевӧй конференция либӧ Союзнӧй республикаса компартиялӧн съезд чукӧртсӧ областнӧй, краевӧй комитетӧн, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн ӧтчыд воӧнджынйӧн, а чрезвычайнӧй—областнӧй комитет, краевӧй комитет, Союзнӧй республикаса компартиялӧн ЦК шуӧм серти либӧ организацияса шленъяс общӧй лыдысь $^{1}/_{3}$ юкӧнӧн корӧм серти, кодъяс пырӧны областнӧй, краевӧй, республиканскӧй парторганизацияӧ.

Областнӧй, краевӧй конфереция вылӧ, Союзнӧй республикаса компартия съезд вылӧ представительстволӧн нормаяс лӧсьӧдсьӧны областнӧй комитетӧн, краевӧй комитетӧн, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн.

Областнӧй, краевӧй конференция, Союзнӧй республикаса компартиялӧн съезд кывзӧ да вынсьӧдӧ отчетнӧй докладъяс областнӧй, краевӧй комитетлысь, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-лысь, ревизионнӧй комиссиялысь да мукӧд областнӧй, краевӧй, республиканскӧй организациялысь, обсуждайтӧ областьын, крайын либӧ республикаын партийнӧй, сӧветскӧй, хозяйственнӧй, профсоюзнӧй уджлысь вопросъяс да бӧрйӧ областнӧй комитет, краевӧй комитет, Союзнӧй республикаса компартиялысь ЦК, ревизионнӧй комиссия да партиялӧн Ставсоюзса съезд вылӧ делегатъясӧс.

45. Областнӧй, краевӧй комитет, Союзнӧй республикаса компартиялӧн ЦК торйӧдӧны текущӧй удж вылӧ соответствующӧй исполнительнӧй органъяс 11 мортысь не унджык составын да 4—5 секретарӧс, сы лыдын первой секретарӧс, мӧд секретарӧс, кадръяс кузя секретарӧс да пропаганда кузя секретарӧс, кодъясӧс вынсьӧдӧ ВКП(б) ЦК. Секретарьяслы обязательнӧ вит вось не этшаджык партийнӧй стаж.

46. Областнӧй комитет, краевӧй комитет, Союзнӧй республикаса компартиялӧн ЦК котыртӧ область, край, республика пределъясын партиялысь различнӧй учреждениеяс, веськӧдлӧ найӧ деятельностьӧн, назначайтӧ областнӧй, краевӧй, республиканскӧй партийнӧй органлысь редакция, кодi уджалӧ сійӧ контроль улын, веськӧдлӧ внепартийнӧй организацияясын партийнӧй группаясӧн, котыртӧ да нуӧдӧ ассьыс предприятиеяс, кодъяс имеитӧны общӧй тӧдчанлун областьлы, крайлы, республикалы, аслас организация пределъясын юклӧ партиялысь вынъяс да средствояс, заведуйтӧ областнӧй, краевӧй, республиканскӧй партийнӧй кассаӧн.

47. Областнӧй комитетлӧн, краевӧй комитетлӧн, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-лӧн пленум чукӧртсӧ 3 тӧлысьын ӧтчыдысь не шочджыка.

48. Автономнӧй республикаясса, а сідз жӧ национальнӧй да мукӧд областьясса партийнӧй организацияяс, кодъяс пырӧны крайяс да Союзнӧй республикаяс составӧ, уджалӧны краевӧй комитетъяс, Союзнӧй республикаясса компартия ЦК-яс веськӧдлӧм улын да асланыс пытшкӧсса олӧмын руководствуйтчӧны положениеясӧн, кодъясӧс изложитӧма областнӧй, краевӧй да республиканскӧй организацияяс йылысь партия уставлӧн V-ӧд главаын.

VI. ПАРТИЯЛӦН ОКРУЖНӦЙ ОРГАНИЗАЦИЯЯС.

49. Областьясын, крайясын да республикаясын, кодъяс имеитӧны округъяс, тайӧ бӧръяяс лӧсьӧдӧны окружнӧй партийнӧй организацияяс.

Окружнӧй партийнӧй организациялӧн высшӧй органӧн являйтчӧ окружнӧй партийнӧй конференция, кодi чукӧртсӧ окружнӧй комитетӧн воӧнджынйӧн ӧтчыдысь не шочджыка, чрезвычайнӧй — окружнӧй комитет шуӧм серти либӧ организацияса шленъяс общӧй лыдысь $^{1}/_{3}$ юкӧнӧн корӧм серти, кодъяс пырӧны окружнӧй организацияӧ.

Окружнӧй конференция кывзӧ да вынсьӧдӧ окружнӧй комитетлысь, ревизионнӧй комиссиялысь да мукӧд окружнӧй партийнӧй организациялысь отчетъяс, бӧрйӧ партиялысь окружнӧй комитет, ревизионнӧй комиссия да областнӧй, краевӧй конференция вылӧ либӧ Союзнӧй республикаса компартиялӧн съезд вылӧ делегатъясӧс.

50. Окружнӧй комитет бӧрйӧ бюро 9 мортысь не унджык составын да окружкомса 4 секретарӧс, сы лыдын первой секретарӧс, мӧд секретарӧс, кадръяс кузя секретарӧс да пропаганда кузя секретарӧс. Секретарьяслы обязательнӧ куим вося партийнӧй стаж. Окружнӧй комитетъясса секретарьяс вынсьӧдсьӧны обкомӧн, крайкомӧн, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн.

51. Окружнӧй комитет котыртӧ округ пределъясын различнӧй учреждениеяс да веськӧдлӧ найӧ деятельностьӧн, назначайтӧ окружнӧй партийнӧй органлысь редакция, кодi уджалӧ сійӧ веськӧдлӧм да контроль улын, веськӧдлӧ внепартийнӧй организацияясын партийнӧй группаясӧн, котыртӧ ассьыс предприятиеяс, кодъяс имеитӧны окружнӧй тӧдчанлун, юклӧ округ пределъясын партиялысь вынъяс да средствояс, заведуйтӧ окружнӧй партийнӧй кассаӧн.

VII. ПАРТИЯЛӦН КАРСА ДА РАЙОННӦЙ (СИКТСА ДА КАРСА) ОРГАНИЗАЦИЯЯС.

52. Карса, районнӧй партийнӧй конференция чукӧртсӧ карса, районнӧй комитетӧн воын ӧтчыдысь не шочджыка, чрезвычайнӧй—карса, районнӧй комитет шуӧм серти либӧ организацияса шленъяс общӧй лыдысь $^{1}/_{3}$ юкӧнӧн корӧм серти, кодъяс пырӧны карса, районнӧй организацияӧ.

Карса, районнӧй конференция кывзӧ да вынсьӧдӧ карса, районнӧй комитетлысь, ревизионнӧй комиссиялысь да карса, районнӧй мукӧд организацияяслысь отчетъяс, бӧрйӧ карса, районнӧй комитет, ревизионнӧй комиссия да краевӧй, областнӧй конференция вылӧ либӧ Союзнӧй республикаса компартия съезд вылӧ делегатъясӧс.

53. Карса, районнӧй комитет бӧрйӧ бюро 7—9 морт составын да партия горкомса, райкомса куим секретарӧс. Карса, районнӧй комитетса секретарьяслы обязательнӧ 3 вось не этшаджык партийнӧй стаж. Карса да районнӧй комитетса секретарьяс вынсьӧдсьӧны обкомӧн, крайкомӧн, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-ӧн.

54. Карса, районнӧй комитет котыртӧ да вынсьӧдӧ первичнӧй партийнӧй организацияяс предприятиеясын, совхозъясын, МТС-ясын, колхозъясын да учреждениеясын, нуӧдӧ коммунистъясӧс регистрируйтӧм, котыртӧ партиялысь различнӧй учреждениеяс кар, район пределъясын да веськӧдлӧ найӧ деятельностьӧн, назначайтӧ карса, районнӧй партийнӧй органлысь редакция, кодi уджалӧ сійӧ веськӧдлӧм да контроль улын, веськӧдлӧ внепартийнӧй организацияясын партийнӧй группаясӧн, котыртӧ ассьыс предприятиеяс, кодъяс имеитӧны общегородскӧй, районнӧй тӧдчанлун, юклӧ кар да район пределъясын партиялысь вынъяс да средствояс, заведуйтӧ карса, районса партийнӧй кассаӧн. Карса, районнӧй комитет сетӧ областнӧй комитетлы, краевӧй комитетлы, Союзнӧй республикаса компартия ЦК-лы аслас удж йылысь отчет срокъясӧ да форма кузя, кодъясӧс установитӧма ВКП(б) ЦК-ӧн.

55. Карса, районнӧй комитетлӧн пленум чукӧртсӧ тӧлысьӧн-джынйӧн ӧтикысь не шочджыка.

56. Гырысь каръясын, ВКП(б) ЦК разрешениеӧн, лӧсьӧдсьӧны районнӧй организацияяс, кодъяс подчиняйтчӧны карса комитетлы.

VIII. ПАРТИЯЛӦН ПЕРВИЧНӦЙ ОРГАНИЗАЦИЯЯС.

57. Партиялӧн основаӧн являйтчӧны первичнӧй партийнӧй организацияяс.

Первичнӧй партийнӧй организацияяс лӧсьӧдсьӧны фабрикаясын, заводъясын, совхозъясын, МТС-ясын да мукӧд хозяйственнӧй предприятиеясын, колхозъясын, Краснӧй армияса да Военно - Морскӧй флотса частьясын, сиктъясын, учреждениеясын, учебнӧй заведениеясын да с. в., партияса 3 шленысь не этшаджык дырйи.

Предприятиеясын, колхозъясын, учреждениеясын да с. в., кӧні эм партияса 3 шленысь этшаджык, лӧсьӧдсьӧны кандидатскӧй либӧ партийно-комсомольскӧй группаяс парторг юрнуӧдӧмӧн, кодi торйӧдсьӧ партия райкомӧн, горкомӧн либӧ политотделӧн.

Первичнӧй партийнӧй организацияяс вынсьӧдсьӧны районса, карса комитетъясӧн либӧ соответствующӧй политотделъясӧн.

58. Предприятиеясын, учреждениеясын, колхозъясын да с. в., кӧні эм партияса 100 шленысь да кандидатысь унджык, общӧй первичнӧй партийнӧй организация пытшкын, кодi шымыртӧ став предприятиесӧ, учреждениесӧ да с. в., вермас лоны котыртӧма быд торъя случайын райком, горком либӧ соответствующӧй политотдел вынсьӧдӧмӧн, партийнӧй организацияяс цехъясын, участокъясын, отделъясын да с. в.

Цеховӧй, участковӧй да мукӧд организацияяс пытшкын, а сідз жӧ первичнӧй парторганизацияяс пытшкын, кодъяс арталӧны 100 шленысь да кандидатысь этшаджык, вермасны лӧсьӧдсьыны партийнӧй группаяс предприятиеса бригадаясын, агрегатъясын.

59. Гырысь предприятиеясын да учреждениеясын, кодъяс арталӧны партияса 500-ысь унджык шленӧс да кандидатӧс, вермасны, быд торъя случайын ВКП(б) ЦК разрешениеӧн, лӧсьӧдсьыны партиялӧн заводскӧй комитетъяс, тайӧ предприятиеясса цеховӧй парторганизацияяслы первичнӧй партийнӧй организацияяслысь правояс сетӧмӧн.

60. Первичнӧй партийнӧй организация йитӧ рабочӧйяслысь, крестьяналысь да интеллигенциялысь массаясӧс партиялӧн руководящӧй органъяскӧд. Сылӧн могнас являйтчӧ:

а) массаясын агитационнӧй да организационнӧй удж партийнӧй лозунгъяс да решениеяс нуӧдӧм кузя, заводса прессаӧн веськӧдлӧм обеспечитӧмӧн;

б) партияӧ выль шленъясӧс кыскӧм да найӧс политическӧя воспитайтӧм;

в) райкомлы, горкомлы либӧ политотделлы став сійӧ практическӧй уджын содействие;

г) предприятиеясын, совхозъясын, колхозъясын да с. в., производственнӧй план олӧмӧ пӧртӧм вылӧ, удж дисциплина ёнмӧдӧм да социалистическӧй ордйысьӧм да ударничество развивайтӧм вылӧ массаясӧс мобилизуйтӧм;

д) предприятиеясын, совхозъясын, колхозъясын расхлябанностькӧд да делӧ бесхозяйственнӧя нуӧдӧмкӧд тыш да рабочӧйяслысь, служащӧйяслысь да колхозникъяслысь культурно-бытовӧй условиеяс бурмӧдӧм вӧсна быд лун тӧждысьӧм;

е) странаса экономическӧй да политическӧй олӧмын активнӧя участвуйтӧм.

61. Производственнӧй предприятиеясса, сы лыдын совхозъясса, колхозъясса да МТС-ясса первичнӧй партийнӧй организацияяслысь роль да предприятиеяс удж состояние вӧсна налысь кывкутӧм кыпӧдӧм могысь тайӧ организацияяслы сетсьӧ предприятиеса администрациялысь удж контролируйтан право.

Наркоматскӧй партийнӧй организацияяс, кодъяс, сӧветскӧй учреждениеяс уджлӧн особӧй условиеяс вӧсна, контроль функцияясӧн пользуйтчыны оз вермыны, обязанӧсь сигнализируйтны учреждение уджын тырмытӧмторъяс йылысь, пасъявны тырмытӧмторъясӧ наркомат да сылӧн торъя работникъяс уджын да мӧдӧдны ассьыныс материалъяс да соображениеяс ВКП(б) ЦК-ӧ да наркоматса руководительяслы.

Наркоматъясса первичнӧй партийнӧй организацияясса секретарьяс вынсьӧдсьӧны ВКП(б) ЦК-ӧн.

Став коммунистъяс—наркомат центральнӧй аппаратса работникъяс пырӧны ӧти общенаркоматскӧй партийнӧй организацияӧ.

62. Текущӧй удж нуӧдӧм вылӧ первичнӧй партийнӧй организация бӧрйӧ ӧти во кежлӧ бюро 11 мортысь не унджык составын.

Первичнӧй парторганизацияслӧн бюрояс лӧсьӧдсьӧны парторганизацияясын, кодъяс арталӧны партияса 15 шленысь не этшаджык.

Партийнӧй организацияясын, кодъяс артавсьӧ партияса 15 шленысь этшаджык, бюрояс оз лӧсьӧдсьыны, а бӧрйысьӧ первичнӧй парторганизацияса секретарь.

(Помсӧ видзӧд 4 листбокысь).

ВКП(б) УСТАВЛӦН ПОМ

Партияса шленъясӧс коллективнӧй руководство сямӧн ӧдйӧ быдтӧм да воспитайтӧм могысь, цеховӧй партийнӧй организацияяслы, кодъяс арталӧны партияса 15 шленысь не этшаджык, но 100 шленысь не унджык, сетсьӧ право бӧрйыны цеховӧй партийнӧй организациялысь бюро 3-сянь 5 мортӧдз составын, а кодъяс арталӧны партияса 100 шленысь унджык—5 сянь 7 мортӧдз.

Первичнӧй партийнӧй организацияясын, кодъяс ӧтувтӧны партияса 100 шленысь не унджык, партийнӧй удж нуӧдсьӧ, кыдзи правилӧ, производство вылын уджысь мездытӧм работникъясӧн.

Первичнӧй парторганизацияясын, кӧнi партияса шленъяслӧн лыдыс 1000 мортӧдз, уджалӧны 2—3 платнӧй работник, а 3000 да унджык шлен лыдӧн, уджалӧны производство вылын уджысь мездӧм 4—5 ёрт.

Первичнӧй да цеховӧй парторганизацияясса секретарьяслы обязательнӧй ӧти во дорысь не этшаджык партийнӧй стаж.

IX.
ПАРТИЯ ДА КОМСОМОЛ.

63. ВЛКСМ нуӧдӧ ассьыс уджсӧ ВКП(б) веськӧдлӧм улын. ВЛКСМ ЦК, комсомоллӧн руководящӧй органӧн являйтчӧмӧн, подчиняйтчӧ ВКП(б) ЦК-лы. ВЛКСМ местнӧй организацияяслӧн удж направлятсьӧ да контролируйтсьӧ соответствующӧй республиканскӧй, краевӧй, областнӧй, карса да районнӧй партийнӧй организацияясӧн.

64. ВЛКСМ шленъяс, кодъяс являйтчӧны партияса шленъясӧн либӧ кандидатъясӧн, выбывайтӧны комсомолысь наӧн партияӧ пыран кадсянь, найӧ кӧ оз занимайтны комсомольскӧй организацияясын руководящӧй постъяс.

65. ВЛКСМ эм активнӧй помощник партиялӧн став государственнӧй да хозяйственнӧй строительствоын. Комсомольскӧй организацияяс долженӧсь лоны социалистическӧй строительство став юкӧнъясын партийнӧй директиваяс делӧ вылын активнӧя нуӧдысьясӧн, торйӧн нин сэнi, кӧнi абуӧсь первичнӧй партийнӧй организацияяс.

66. Комсомольскӧй организацияяс имеитӧны паськыда водзмӧстчан право обсуждайтны да сувтӧдны соответствующӧй парторганизацияяс водзын предприятиеса, колхозса, совхозса, учреждениеса уджлысь став вопросъяс, кодъяс йитчӧмаӧсь бӧръяяс уджын тырмытӧмторъяс бырӧдан могъяскӧд да налы удж бурмӧдӧмын, социалистическӧй ордйысьӧм да ударничество котыртӧмын, массӧвӧй кампаниеяс нуӧдӧмын да с. в. колана отсӧг сетан могъяскӧд.

X.
КРАСНӦЙ АРМИЯЫН, ВОЕННО-МОРСКӦЙ ФЛОТЫН ДА ТРАНСПОРТ ВЫЛЫН ПАРТОРГАНИЗАЦИЯЯС.

67. Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй армияын партийнӧй уджӧн веськӧдлӧм нуӧдсьӧ РККА-са Политическӧй управлениеӧн, кодi уджалӧ ВКП(б) ЦК-лӧн Военнӧй отдел правояс вылын, да Рабоче-Крестьянскӧй Военно-Морскӧй флотын сiдз жӧ, кыдзи и транспорт вылын—Военно-Морскӧй флотса Политическӧй управлениеӧн да транспортса Политическӧй управлениеӧн, кодъяс уджалӧны ВКП(б) ЦК-лӧн Военно-Морскӧй отдел да соответствующӧй транспортнӧй отдел правояс вылын.

Ассьыныс веськӧдлӧмсӧ РККА-лӧн Политическӧй управление, Военно-Морскӧй флотлӧн Политическӧй управление да транспортса Политуправление нуӧдӧны наӧн назначайтӧм политотделъяс, военкомъяс, парторгъяс да партийнӧй комиссияяс пыр, кодъяс бӧрйыссьӧны соответствующӧй армейскӧй, флотскӧй да дорожнӧй конференцияяс вылын.

Краснӧй армияын, Военно-Морскӧй флотын да транспорт вылын партийнӧй организацияяс уджалӧны ВКП(б) ЦК-ӧн вынсьӧдӧм особӧй инструкцияяс подув вылын.

68. Округъясса, флотъясса да армияясса политуправлениеяслӧн начальникъяслы да кӧрттуйяс политотделъясса начальникъяслы обязательнӧй 5 вося партийнӧй стаж, дивизияясса да бригадаясса политотделъяслӧн начальникъяслы—3 вося партийнӧй стаж.

69. Политорганъяс обязанӧсь поддерживайтны тупыд йитӧд местнӧй партийнӧй комитетъяскӧд политорганъясса руководительясӧн да военкомъясӧн местнӧй партийнӧй комитетъясын постояннӧ участвуйтӧмӧн, а сiдз жӧ парткомитетъяс вылын политорганъясса начальникъяслысь, военкомъяслысь воинскӧй частьясын политическӧй удж йылысь да транспорт кузя политотделъяслысь докладъяс систематическӧя кывзӧмӧн.

XI.
ВНЕПАРТИЙНӦЙ ОРГАНИЗАЦИЯЯСЫН ПАРТИЙНӦЙ ГРУППАЯС.

70. Сӧветскӧй, профсоюзнӧй, кооперативнӧй да мукӧд массӧвӧй организацияясса став съездъяс, совещаниеяс вылын да выборнӧй органъясын, кӧнi эм партияса 3 шленысь не этшаджык, котыртсьӧны партийнӧй группаяс, кодъяслӧн могӧн являйтчӧ партиялысь влияниесӧ быд боксянь ёнмӧдӧм да беспартийнӧйяс пӧвсын сылысь политикасӧ нуӧдӧм, партийнӧй да государственнӧй дисциплина ёнмӧдӧм, бюрократизмкӧд тыш, партийнӧй да сӧветскӧй директиваяс олӧмӧ пӧртӧм прӧверитӧм.

Текущӧй удж вылӧ группа бӧрйӧ секретарӧс.

71. Партийнӧй группаяс подчиняйтчӧны соответствующӧй парторганизацияяслы (ВКП(б) ЦК, Союзнӧй республикаса компартиялӧн ЦК, крайком, обком, окружком, горком, райком).

Став вопросъяс кузя группаяс обязанӧсь строгӧя да неуклоннӧя руководствуйтчыны руководящӧй партийнӧй органъяс решениеясӧн.

XII.
ПАРТИЙНӦЙ ДИСЦИПЛИНА НАРУШИТӦМЫСЬ ВЗЫСКАНИЕ МЕРАЯС.

72. Партиялысь единство сохранитӧм, двурушничестволӧн, фракционнӧй тышлӧн да расколлӧн медся посни зiльӧмъяскӧд пӧщадатӧм тыш, партийнӧй да государственнӧй дисциплина нуӧдӧм эм медпервой обязанность партияса став шленъяслӧн да став партийнӧй организацияяслӧн.

73. Партийнӧй да сӧветскӧй центръяслӧн постановлениеяс долженӧсь пӧртсьыны олӧмӧ ӧдйӧ да стӧча. Высшӧй организацияяслысь постановлениеяс олӧмӧ пӧртӧм да мукӧд проступокъяс, кодъяс признавайтсьӧны партияса общественнӧй мнениеӧн преступнӧйӧн, кыскӧны ас бӧрсяыс: организациялы—порицание да общӧй перерегистрация (организация распуститӧм); партияса торъя шленъяслы—порицаниелысь сiйӧ либӧ мӧд вид (вид вылӧ пуктӧм, выговор да с. в.), публичнӧй порицание, партийнӧй да сӧветскӧй кывкутана уджъяс вылысь временнӧ вештӧм, партияысь вӧтлӧм, партияысь вӧтлӧм проступок йылысь административнӧй да судебнӧй властьяслы юӧртӧмӧн.

74. ВКП(б) ЦК шленъяссянь партийнӧй да государственнӧй дисциплина дзуган, двурушничество да фракционность возродитан либӧ лэдзан случайын, ВКП(б) ЦК имеитӧ право применяйтны на дiнӧ ВКП(б) ЦК составысь вӧтлӧм да, кыдзи крайней мера, партияысь вӧтлӧм.

ВКП(б) ЦК шленъяс дiнӧ да ВКП(б) ЦК-са шленӧ кандидатъяс дiнӧ татшӧм крайней мера применитан условиеӧн колӧ лоны ВКП(б) ЦК-лысь пленум чукӧртӧм ВКП(б) ЦК-са шленӧ став кандидатъясӧс корӧмӧн. Партияса ёнджыка кывкутысь руководительяслӧн татшӧм общӧй собраниеыс кӧ кык коймӧд юкӧнлӧн гӧлӧснас лыддяс коланаӧн ВКП(б) ЦК-са шленӧс ВКП(б) ЦК составысь либӧ партияысь вӧтлӧм, то татшӧм мераыс должен лоны пӧртӧма олӧмӧ пырысь-пыр.

XIII.
ПАРТИЯЛӦН ДЕНЕЖНӦЙ СРЕДСТВОЯС.

75. Партиялӧн да сiйӧ организацияяслӧн денежнӧй средствояс составляйтсьӧны шленскӧй взносъясысь, партиялӧн предприятиеясса доходъясысь да мукӧд поступлениеясысь.

76. Быдтӧлысся шленскӧй взносъяс партияса шленъяслы да кандидатъяслы лӧсьӧдсьӧны татшӧм размерын:

Уджжон босьтысьяс	100	шайтӧдз	мынтӧны	20 ур.
„ „	101-сянь 150	„	„	60 ур.
„ „	151-сянь 200	„	„	1 ш. — ур.
„ „	201-сянь 250	„	„	1 ш. 50 ур.
„ „	251-сянь 300	„	„	2 ш. — ур.
„ „	300-сайӧ 500	„	„	2 % уджжо-
„ „	500 шайтысь унджык		„	3 % нысь.

Партияса шленъяслы да кандидатъяслы, кодъяс оз имеитны твердӧй уджжон, шленскӧй взнослӧн размеръяс лӧсьӧдсьӧны ВКП(б) ЦК-ӧн.

77. Вступительнӧй взносъяс босьтсьӧны кандидатӧ пыригӧн босьтан уджжонысь 2 прӧчент размерын.

Испанияын положение

ПАРИЖ, 30. (ТАСС). Гавас агентство передайтӧ, мый, Бургоссянь юӧръяс серти, генерал Франколӧн войска займитiсны Гвадалахара. Мадридлӧн став зона 60 километр радиусӧн оккупируйтӧма фашистскӧй войскаӧн. Займитӧма сiдз жӧ Альмерия да горнопромышленнӧй район Пуэртольяно (Сиудад Реальсянь лунвылын). Фашистскӧй войскалӧн корпус, кодӧн командуйтӧ генерал Аранда, заводитiс наступайтны Испания лунвылын Средиземноморскӧй побережье пӧлӧн. Миаха, Касадо да Мадридскӧй хунтаса мукӧд главаръяс, кодъяс некымын лун сайын пышйисны Мадридысь Валенсияӧ, март 29 лунлы паныда войын пышйисны сiдз жӧ Валенсияысь. Тӧрыт рытнас генерал Франколӧн войска пырисны Валенсияӧ.

ПАРИЖ, 30. (ТАСС). Гавас агентство Орансянь (Алжир) юӧртӧ, мый сэтчӧ Испанияысь воис некымын самолёт, кодъяс вайисны офицеръяслысь группа, кодъяс пӧвсын вӧлi генерал Миаха.

Мадридын военнӧй положение

ЛОНДОН, 31. (ТАСС). Бритиш Юнайтед пресс юӧртӧм серти генерал Франко властьясӧн обявитӧма Мадридын военнӧй положение. Став керкаясын мунӧны обыскъяс.

Германия кӧсйӧ босьтны Эйпен да Мальмеди

БРЮССЕЛЬ, 30. (ТАСС). Бельгийскӧй газетъяс юӧртӧны Бельгиялы принадлежитысь Эйпен да Мальмеди округъяс Германия дiнӧ ӧтлаалӧм вӧсна бӧръя лунъясӧ Германияын интенсивнӧй восьса пропаганда паськӧдӧм йылысь. Кельнсянь радиопередачаяс нимтӧны тайӧ бельгийскӧй округъяссьыс олысьяссӧ „немецъясӧн“. Самӧй Эйпенын германскӧй фашистскӧй агентъяс паськӧдӧны сёрнияс сы йылысь, мый Эйпен матыса лунъясӧ жӧ лоӧ босьтӧма Германияӧн.

Барселонаын фашистскӧй террор

ПАРИЖ, 29. (ТАСС). Газета „Диарио васко“, кодi петӧ Сан-Себастьянын, йӧзӧдiс Барселонасянь воӧм телеграмма, кӧнi индыссьӧ, мый Барселонаса властьясӧн пуксьӧдӧма концентрационнӧй лагеръяссӧ 80 сюрс мортӧс.

Чжу Деӧс назначитӧм

ЧУНЦИН, 30. (ТАСС). 8-ӧд Народно-революционнӧй армияӧн командуйтысь Чжу Деӧс назначитӧма Шаньси провинцияса фронтӧн командуйтысьлы помощникӧн.

Отв. редактор
Г. И. ТОРЛОПОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната №17, редакция газеты „Коми комсомолец“. Телефон: 5—01.
Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на 1 мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 1263. Типография Наркомместпрома Коми АССР.